

Magyar Út Körök – Magyar Út Körök – Magyar Út Körök

Alapítva: 1993

az *Élet és Irodalom*ban egy Vásárhelyi Mária kommunista múltja miatt támad meg egy Bencsik Andrást. Elvtársi perlekedés, belső vita, valójában semmi közöm hozzá, mégis továbbgondolásra készítenek. A tényekkel nem tudok vitatkozni persze – („Bencsik életpályája töretlen: kenyerét az első perctől hazugsággal kereste. (...) Pályafutását a Somogy megyei pártbizottság lapjánál kezdte, majd (...) a kiemelten fontos vörös Csepel lapjánál folytatta, hogy azután a rendszerelváltás a Népszabadság Pártélet-rovatának szerkesztőjeként köszöntön rá”) –, mégis fonák érzéssel olvastam mindezt a szerző nő pedigréjének ismeretében. Nem teljesen világos számomra, hogy néhai Vásárhelyi Miklós leánya melyik banktól kölcsönözhetette azt az erkölcsi tőkét, amely feljogosítja őt arra, hogy Bencsiknek felrója, hogy az „a szélsőbaloldaltól a szélsőjobb-oldalra sodródva ugyancsak nem sokat változott”, amikor Vásárhelyi apukáról köz tudott, hogy pályafutása elején lelkes fasiszta, Mussolini-követő volt, azután belépett a kommunista pártba, 1945-től a *Szabad Nép* szerkesztője, később az orosz nyelvű(!) *Vengrija* című lap főszerkesztője, és egyéb politikai és társadalmi funkcióit most ne is vegyük számba, hiszen nagyon rögzös volt az út Soros bizalmának elnyeréséig. Annyit azért elárulok, hogy a kedves papa volt az, aki azon siránkozik a demokrácia bevezetésének akadályait számba vevő cikkében, hogy nagy mulasztása a politikának, hogy anyagi fedezet híján még mindig nincsenek kényszermunkatáborok Magyarországon, ahol a fasiszta magyariját át

lehetne nevelni hasznos kommunistává. (*Szabad Nép*, 1945. okt. 7. 3. o.) Lényegében honosítani szeretne volna a gulágot idehaza is, szegény, nem tudhatta, hogy a bürokrácia lassúsága miatt hosszú éveket kell még várniuk a tökéletes megoldásra, Recskre.

Szóval, mondom, V. Mária nagyon fel van háborodva „Bencsik és a hozzá hasonlók szégyenletes múltja” miatt, „a proletárdiktatúra fenntartások nélküli magasztalása, az elnyomó hatalom alázatos kiszolgálása” miatt, amit csak azért nem értek, mert *von Haus aus* ugyanezt a múltat kapta örökölni. Cikkének fő mondanivalója mégsem ez, hanem az, hogy Bencsik igenis megérdemelné a börtönt a Mécs Imrét rossz hírbe hozó cikk közlése miatt, nagy kár volt felmenteni őt. Emlékeztetnék rá, hogy a Pest Megyei Bíróságon a per tárgyát az az írás képezte, amely nem kevesebbet állít, mint hogy Mécs Imre 1957-ben a vérbíróság előtt feladta négy vádlott-társát, akiket részben az ő vallomása következtében akasztottak fel. Így volt, nem így volt, fogalmam sincs, de V. Mária érvrendszerét mégis hiányosnak érzem. Arra építi utólagos védőbeszédét, hogy azokban az években a bíróságok gyakorlatilag koncepciók pereket kreáltak, ahol „nem a tények és a tanúvallomások alapján születik az ítélet, hanem az előzetesen elhatározott ítélethez használják fel az egyes tanúvallomások azon részleteit, amelyek alátámasztják a koncepciót”. Vagyis: mivel már az elején prejudikáltak, hogy azt a négyet ki fogják végezni, Mécs vallomásának nem volt súlya a verdiktben. Még csak azt sem mondom, hogy ez nem így van, de azért *erkölcsileg* akkor is meghatározó fontosságúnak tartom, hogy mi volt valójában

Légyfogó

Mécs vallomása. Erről nem tudok semmit, V. Mária sem idézi. Úgy gondolom, hogy ennek a dicstelen pernek nem is az volt az igazi tétje, hogy mennyiben tehető felelőssé Mécs vallomása társai kivégzéséért, sokkal inkább az, hogy elárulta őket vagy nem. Erre a kérdésre valószínűleg csak Mécs Imre tudna megnyugtató módon felelni, de őt sűrű ködként burkolja be magányossága – legalábbis ez az érzésem V. Mária-t olvasva. Szeretném gyorsan nyomatékositani, hogy ez sem lep meg: Kuncze, Demszky, Eörsi, Fodor és Pető társaságában én is magányos lennék és hallgatnék, mint hal a szatyorban. Az '56-os Mécs rossz klubba lépett be a kádárizmus bukása után, emiatt magányos, de ugye ezért nekem nem kell külön sajnálnom őt?

A börtön rémétől szerencsésen megszabadult Bencsik újból belevetette magát a szerkesztésbe, és lapjában *Zöld ing, nyilaskereszt* címmel interjút közöl Bácsfi Diánával, Magyarország legönérzesebb „hungaristájával”. A 26 éves ifjú hölgy minden elképzelhető közhelyet és zagyvaságot összehordott „a Szálasi Ferenc által megalkotott nagy világeszme” lényegéről. Az egész inkább paródia, bár annak is gyenge. Van nekem egy öreg cicám, Mókuska a neve, felhívom Bencsikék figyelmét, hogy ő is többet tud a jobboldal elméletéről, mint Bácsfi Diána, aki szinte nem is valódi ember, hanem már-már karikatúra – avagy inkább kreatúra? –: nincs az a filmrendező, aki ideálisabb mumust tudott volna teremteni az önmagukat mindig veszélyben érző zsidók heccelésére, mint ez az interjú. Tényleg, most, hogy leírtam, azt hiszem, pont erre volt ez jó: bizonyítani a veszélyt azoknak, akik ezen veszély érzete nélkül nem tudnak élni.

Nem akar ki, Nobel-Kertész Imre egyik hőse írja a *Kaddisban*: „az én szabadságom ténylegesen mindig csak valami vagy valaki, és valakik meg valamik ellen forduló szabadság, támadás vagy menekülés vagy mindkettő... (...) ha éppen nem adottak ezek a „valakik vagy valamik”, akkor én találok ki és állítok elő ilyen függőségeket, hogy legyen mi elől menekülnöm.” Nekem úgy tűnik, hogy Bencsik András is segít ezen függőségek előállításában és terjesztésében. Érdekes szimbiózis ez: az őt szapuló Vásárhelyi Mária-nak ugyanis nagyobb szüksége van ezen függőségekre – pontosabban álfüggőségekre – megerősítésére, mint azt gondolnánk: ha nem érezné úgy, hogy üldözik, nem tudna mit kezdeni az élettével.

Gyermekkori nyaralásaim alatt öreganyám gyakran elküldött a boltba légyfogóért. Egy darab 35 fillér volt – igen, ez már nagyon régen történt – ebből a gyufásdoboz nagyságú tárgyából, amely valójában egy ragacsos, enyves trutymóval bekent hosszú papírszalag volt, miután óvatosan kihúztuk dobozából. Egy rajzszeeggel a gerendához erősítettük, onnan lógott le, mint valami gusztustalan szilveszteri serpentin, ugyanis általában már – hála illatának – a felrajzszegezés pillanataiban ráragadtak az első legyek, és néhány nap elteltével lassan megfeketedett gyanútlan áldozatainak testétől. Miért, miért nem, Vásárhelyi Bencsik ellenes kirohanásáról, és Bencsik lapjának hungarista interjúalanyáról a légyfogó jutott az eszembe: kiagyalóik szerint ugyanis naívan el kellene hinnünk, hogy ez a valóság, rászállnunk és halálosan beleragadnunk.

Szellemi légyfogó – palimadaraknak.

Szőcs Zoltán

Láttelelet egy

Viszi az ördög